

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВНЗ «УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Галузь знань – 03 «Гуманітарні науки»
Спеціальність – 032 «Історія та археологія»
Спеціалізація – **Публічна історія**
Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Львів-2016

I. ВСТУП

Вступний іспит на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та Археологія», спеціалізація «Публічна історія» — це основна форма перевірки знань і вмінь вступників, яку здійснює приймальна комісія.

Фахове випробування для вступу на програму підготовки магістра відбувається у формі усного іспиту, під час якого вступник повинен продемонструвати знання джерел, історіографії та наративного матеріалу відповідно до обраної спеціалізації і вміння їх інтерпретувати. Воно покликане виявити обізнаність студента із сучасною науковою історичною літературою з наголосом на дослідницьких зацікавленнях претендента, а також оцінити дослідницькі здібності й зрілість вибору майбутнього магістранта.

Програма вступного іспиту на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та Археологія», спеціалізація «Публічна історія» містить 17 тем, що охоплюють специфіку функціонування знання про минуле у публічному просторі та способи і принципи творення історії для широкої публіки та у співпраці з нею.

До кола питань, котрі будуть обговорені під час фахового випробування, може також бути включено попередню дослідницьку проблематику вступника (дипломна робота, виконана у попередньому навчальному закладі, остання курсова робота чи опублікована наукова стаття).

Результати фахового випробування фіксуються в екзаменаційній відомості за підписом декана гуманітарного факультету та викладачів, які проводили випробування. Програму фахового випробування для вступу на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та Археологія», спеціалізація «Публічна історія» затверджено на засіданні кафедри нової і новітньої історії України.

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Публічна історія як академічна дисципліна і критичний дискурс.

Тема 2. Усна історія як академічна дисципліна і метод історичного дослідження.

Тема 3. Колективна пам'ять, історія й ідентичність.

Тема 4. Історична політика і політика пам'яті.

Тема 5. Культурна спадщина та меморіалізація минулого в сучасних музеях.

Тема 6. Періодизація нової та новітньої історії України.

Тема 7. Українські землі в складі Речі Посполитої (1569–1648 рр.).

Тема 8. Гетьманська Україна (1648 – кінець XVIII ст.).

Тема 9. Українські землі в складі Російської імперії (кінець XVIII ст. – 1914 р.).

Тема 10. Українські землі в імперії Габсбургів (кінець XVIII ст. – 1914 р.).

Тема 11. Україна в період національно-визвольних змагань (1914–1921 рр.).

Тема 12. Православна та Греко-католицька церкви в добу націоналізації релігії (XIX – початок XX ст.).

- Тема 13. Радянська Україна та західноукраїнські землі в 1921–1939 рр.
 Тема 14. Україна під час Другої світової війни.
 Тема 15. УРСР у 1945–1985 рр.
 Тема 16. Боротьба за незалежність. Сучасна історія України (1985–2014 рр.).
 Тема 17. Історична наука і націотворення в незалежній Україні.

III. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Публічна (прикладна) історія як академічна дисципліна: дискусії довкола визначення і практикування.
2. Історик між наукою, державою і суспільством: суспільні функції історичного знання.
3. Усна історія: метод чи окрема дисципліна? Час і чинники появи усної історії.
4. Особливості понять «колективна пам'ять», «комунікативна пам'ять» і «культурна пам'ять» (за Яном і Аляйдою Ассманн).
5. «Місця пам'яті» П'єра Нора і «всесвітнє торжество пам'яті».
6. Роль музеїв в формуванні історичної пам'яті суспільства. Традиційні і сучасні музеї.
7. Суспільне конструювання, використання і збереження культурної спадщини.
8. Проблеми періодизації нової та новітньої історії України.
9. Люблінська і Берестейська унії та поява нової політичної свідомості «старожитного народу руського» в Речі Посполитій.
10. Ренесанс та Бароко в українських землях.
11. Дискусія про витоки українського козацтва.
12. Реформація та католицька Контрреформація в Україні.
13. Козацька революція 1648-1657 рр. та її оцінки в історіографії.
14. Політичний і правовий статус Гетьманщини другої половини XVII–XVIII ст.
15. Постать Івана Мазепи в історіографії.
16. Просвітництво та романтизм в Україні. Роль історичних знань у формуванні модерної української національної свідомості.
17. Українські землі в революції «Весни народів» 1848–1849 рр. Польсько-українські взаємини.
18. Основні тенденції імперської політики Росії та Австро-Угорщини щодо українських земель у другій половині XIX – на початку XX ст.
19. Українська революція 1917-1921 рр.: основні етапи та результати.
20. Український націонал-комунізм (1919–1933 рр.) та політичні партії Західної України міжвоєнної доби.
21. Митрополит Андрей Шептицький та його духовна й інтелектуальна спадщина.
22. Український визвольний рух 1920–50-х рр.: історіографічні дискусії

про УПА.

23. Голодомор 1932-1933 рр.: подія і політика пам'яті про неї.
24. Політика пам'яті й історична політика у Центрально-Східній Європі після падіння комунізму.
25. Особливості колективної пам'яті про нацизм і Голокост у країнах Європи: Німеччина, Польща, Україна.
26. Історична наука і процеси державо- і націотворення в незалежній Україні.
27. Європейський Союз і творення спільної європейської пам'яті.
28. Друга світова війна у політиці пам'яті в Україні після 1991 року.
29. Помаранчева революція і Євромайдан: основні підходи до інтерпретації.
30. Дискусії про минуле в сучасних українських ЗМІ. Сучасні українські медіа і творення національної ідентичності.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з Правилами прийому на магістерську програму за спеціальністю 032 «Історія та археологія», максимальна кількість балів з фахового випробування складає 60.

Оцінка **«відмінно» (51-60 балів)** виставляється, якщо вступник:

- виявляє виняткові здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє глибинне знайомство та непересічне розуміння основної бібліографії, зумів освоїти не тільки основну літературу, але й добре орієнтується в допоміжній літературі з даної проблематики;
- вміє органічно поєднати навички, здобуті внаслідок опрацювання текстів, з отриманими теоретичними знаннями;
- виявляє творчий підхід до засвоєння і до презентації набутих знань з предмету;
- чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідає на поставлені питання.

Оцінка **«добре» (41-50 балів)** виставляється, якщо вступник:

- виявляє непересічні чи хороші здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє ґрунтовне знайомство та розуміння основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі;
- виявляє переважно творчий підхід до засвоєння і до презентації набутих знань, вільно володіє тематикою обраної спеціалізації, однак обмежується лише базовими знаннями і не виявляє прагнення пізнати більше, ніж це передбачено в рамках орієнтації в проблематиці спеціалізації на підставовому рівні;
- дає аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні неточності.

Оцінка **«задовільно» (31-40 балів)** виставляється, якщо вступник:

- виявляє пересічні чи слабкі здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації;
- виявляє поверхове знайомство та розуміння лише основної бібліографії і майже не вміє поєднати навиків, здобути внаслідок самостійного опрацювання текстів, з отриманими теоретичними знаннями, зовсім не орієнтується у допоміжній літературі;
- майже не виявляє творчого підходу до засвоєння і до презентації набутих знань, хоч більш-менш володіє проблематикою спеціалізації;
- переважно опирається у своїх міркуваннях на повторення думок автора, а не переосмислює їх для себе самого, тому його відповіді в основному мають шаблонний характер і не відображають самостійного розуміння теми;
- виявляє посередні здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою спеціалізації;
- викладає матеріал неточно або мало аргументовано, з порушенням логічної послідовності.

Оцінка **«незадовільно» (30 і менше балів)** виставляється, якщо вступник:

- виявляє слабкі здібності щодо засвоєння та володіння проблематикою обраної спеціалізації, спроможний висвітлити лише окремі аспекти;
- не орієнтується в основній бібліографії;
- викладає матеріал дуже поверхово, коротко і з суттєвими помилками, що свідчить про поспішну несистематичну підготовку;
- виявляє слабкі здібності і незнання значної частини проблематики спеціалізації або відсутність знань з предмету;
- виявляє неспроможність відповісти на поставлені питання.

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аккерманн Ф., Аккерманн Я., Литтке А., Ниссер Ж., Томанн Ю. Прикладная история или публичное измерение прошлого // Неприкосновенный запас, 2012 <http://magazines.russ.ru/nz/2012/3/a19.html>
2. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ: Критика, 2001.
3. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті. К.: Ніка-Центр, 2012.
4. Бартов О. Стерті. Зникаючі сліди євреїв Галичини в сучасній Україні. – К., 2010.
5. Бондар Г. Львів. Щоденне життя міста очима переселенців із сіл (50–80-ті роки ХХ ст.). Львів, 2010.
6. Вайдахер, Фрідріх. Загальна музеологія. – Львів: Літопис, 2005.
7. Гриневич В.А. Расколота память: Вторая мировая война в историческом сознании украинского общества // Память о войне 60 лет спустя: Россия, Германия, Европа. М., 2005. С. 419–435.

8. Грицак Я. Нарис історії України: Формування модерної української нації XIX–XX ст. К., 1996.
9. Гриценко О. Пам'ять місцевого виробництва. Трансформація символічного простору та історичної пам'яті. К., 2013.
10. Грінченко Г. (Авто)біографічне інтерв'ю в усноісторичних дослідженнях: до питання про теорію наративного аналізу // Схід/Захід. Історико-культурологічний збірник. – Випуск 11-12. Усна історія в соціально-гуманітарних студіях: теорія і практика досліджень. 2008, https://keui.wordpress.com/2010/12/29/shid_zahid_11_12/
11. Дженнифер Х. «Наша печаль, наше хрупкое мужество»: музеефикация и новая музеология // Вопросы музеологии. 2011. №1. <http://cyberleninka.ru/article/n/nasha-pechal-nashe-hrupkoe-muzhestvo-muzeefikatsiya-i-novaya-muzeologiya>
12. Этциони А. Праздники: забытая колыбель добродетели // Неприкосновенный запас. 2015. № 2. <http://magazines.russ.ru/nz/2015/2/3e.html>
13. Європа та її болісні минувшини / Авт.-упоряд. Ж.Мінк і Л.Неймайер. К., 2009.
14. Єкельчик С. Імперія пам'яті: Російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві. Пер. з англ. – К., 2008.
15. Журженко Т. Вшановуючи голод як геноцид: суперечливі значення меморіалів жертвам голодомору // <http://uamoderna.com/md/zhurzhenko-holodomor-memorials>
16. Журженко Т. Переказуючи другу світову війну: політика пам'яті в українсько-російському прикордонні // Друга світова війна та (від)творення історичної пам'яті в сучасній Україні, <http://ww2-historicalmemory.org.ua/presentation.html>
17. Зайцев О. Історія в законі // Zaxid.net http://zaxid.net/news/showNews.do?istoriya_v_zakoni&objectId=1352972
18. Иванова Е. Конструирование коллективной памяти о Холокосте в Украине // Ab Imperio. – 2001. – №4. – С. 368–374.
а. Касьянов Г. Україна 1991–2007: нариси новітньої історії. К., 2008.
19. Касьянов Г. Danse macabre. Голод 1932–1933 років у політиці, масовій свідомості та історіографії (1980-ті – початок 2000-х). – К., 2010.
20. Квале С. Исследовательское интервью. М., 2003.
21. Коннертон П. Як суспільства пам'ятають. К., 2004.
22. Копосов Н. Память строгого режима. История и политика в России. М., 2011.
23. Культурна спадщина людства: збереження та використання / За ред. Магазинщикової І. П. – Львів, 2002.
24. Культурна спадщина України. Правові засади збереження, відтворення та охорони культурно-історичного середовища: Зб. офіц. док. / Упор. В. І. Фрич. – К.: Істина, 2002. – 336 с.

25. Національна та історична пам'ять: словник ключових термінів / Кер. авт. кол. А. М. Киридон. К., 2013.
26. Нитхаммер Л. Вопросы к немецкой памяти. Статьи по устной истории. М., 2012.
27. Нора П. Всемирное торжество памяти // Неприкосновенний запас. 2005. №2-3. <http://magazines.russ.ru/nz/2005/2>
28. Пастушенко Т.В. «В'їзд репатріантів до Києва заборонений...» Повоєнне життя колишніх оstarбайтерів та військовополонених в Україні – К., 2011.
29. Портелли А. Массовая казнь в Адреатинских пещерах: история, миф, ритуал, символ // Неприкосновенный запас. 2005. №2-3. <http://magazines.russ.ru/nz/2005/2/po27.html>
30. Портнов А. Історії для домашнього вжитку. Есеї про польсько-російсько-український трикутник пам'яті. — К., 2013.
31. Принс Г. Усна історія //Нові перспективи історіописання/За ред. П. Берка; Пер. з англ. К., 2004. С. 145-186.
32. Розенталь Г. Реконструкция рассказов о жизни: принципы отбора, которыми руководствуются рассказчики в биографических нарративных интервью// Хрестоматия по устной истории. / Пер., сост., введение, общ. ред. М. В. Лоскутовой. СПб., 2003. С. 322-355.
33. Розенталь Г. Цілюща дія розповідання історій: до питання про умови розповідання історій у контексті дослідження та терапії https://keui.wordpress.com/2010/12/29/shid_zahid_11_12/
34. Склокіна І. Локальні музеї у динамічному світі: (пост)радянська спадщина і майбутнє // портал *Open Place*, <http://openplace.com.ua/ukr/texts/localmuseum>
35. Склокін Володимир. Що таке публічна історія? <http://theukrainians.org/shho-take-publichna-istoriya/>
36. Стрик Т. Невловні категорії. Нариси про гуманітаристику, історію і політику в сучасних Україні, Польщі та Росії / Пер. з польськ. – К., 2015.
37. Томпсон П. Голос прошлого. Устная история. М., 2003.
38. Томсон А. Чотири зміни парадигм в усній історії // https://keui.wordpress.com/2010/12/29/shid_zahid_11_12/
39. Фрунчак С. Творення «давнього українського міста»: збереження спадщини та конструювання міської ідентичності у повоєнних Чернівцях // Схід/Захід. Історико-культурологічний збірник. Вип. 15: Проблеми історичної урбаністики. – Харків, 2011. – С. 175–204.
40. Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка. М., 2000.
41. Україна модерна. – Ч. 15(4): Пам'ять як поле змагань. – Київ-Львів, 2009.
42. Хальбвакс М. Коллективная и историческая память // Неприкосновенний запас. 2005. №2-3. <http://magazines.russ.ru/nz/2005/2/ha2.html>
43. Хрестоматия по устной истории. / Пер., сост., введение, общ. ред. М. В. Лоскутовой. СПб., 2003.

44. Шацька Б. Минуле – пам’ять – міт / Барбара Шацька / Пер. з польськ. Чернівці, 2011.
45. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К., 2006.
46. DeRuyver Debra // Public History Resource Center
http://www.publichistory.org/what_is/history_of.html
47. Evans Jennifer. What is Public History? // Public History Resource Center
http://www.publichistory.org/what_is/definition.html
48. Kelley Robert. Public History: Its Origins, Nature and Prospects // Public History Readings
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:_QpUvP47J1oJ:www.history.ucsb.edu/faculty/marcuse/classes/201/articles/78KelleyPublicHistoryOriginsTPH0001.pdf+&cd=8&hl=uk&ct=clnk&gl=ua
49. Weible Robert. Defining Public History: Is It Possible? Is It Necessary? // Perspectives on History, March 2008 <https://www.historians.org/publications-and-directories/perspectives-on-history/march-2008/defining-public-history-is-it-possible-is-it-necessary>